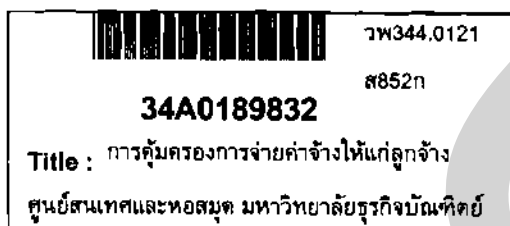

การคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานไทย
เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

สุรพล อำพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ.2549
ISBN 974-671-355-8

**Wage Protection for Employees in Thais Labour Law
Compared with Foreign's Labour Laws**

Suraphol Amphol

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School Dhurakij Pundit University

2006

ISBN 974-671-355-8

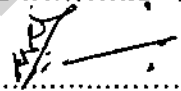

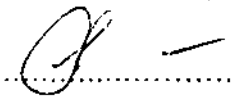
ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

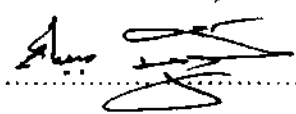
ชื่อวิทยานิพนธ์ การคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานไทย
เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

เสนอโดย นายสุรพล อ่ำพล
สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศ.ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิณฑุ์ พาลุสุข)

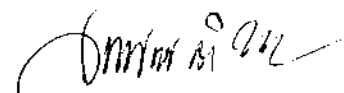
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศ.ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์)

กรรมการ
(รศ.ดร.วิจิตรา วิเชียรชม)

กรรมการ
(ศ.ปัญญา สุทธิบัติ)

กรรมการ
(รศ.ดร.ภูมิ โชคเหมาะ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2547

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงไม่อาจสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. ชีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยให้ข้อมูลและดำเนินการช่วยเหลือต่างๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พิรพันธุ์ พาลุสุข, รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา (ฟุ้งลดดา) วิเชียรชม, รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ และท่าน ศาสตราจารย์พิเศษ ปัญญา สุทธิบดี ประธานศาลอุทธรณ์ ภาค 4 ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่ง รับเป็นประธานกรรมการและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ วัชรพล อำพล และคุณแม่ เสาวดี อำพล บิดามารดาของผู้เขียนที่ให้ความรักและความห่วงใย ตลอดจนเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ คุณวราภรณ์ ศิริบุรานนท์ ซึ่งเป็นภรรยา และ ค.ญ. นิชาภา อำพล บุตรสาวของผู้เขียน ที่ได้ให้พลังใจ กำลังใจ และสนับสนุนผู้เขียน ตลอดมาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้รวมทั้งเพื่อนทุกๆ ท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า และประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุรพล อำพล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. สมมุติฐานของการศึกษา.....	4
1.3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.4. ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความหมาย และสัญญาจ้างแรงงาน.....	8
2.1..ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับค่าจ้าง.....	8
(1) ทฤษฎีค่าจ้างยุติธรรม (The Just Price Theory).....	8
(2) ทฤษฎีค่าจ้างระดับพอประทังชีพ (The Subsistence Wage Theory)...	9
(3) ทฤษฎีกองทุนค่าจ้าง (Wage Fund Theory).....	10
(4) ทฤษฎีค่าจ้างตามผลผลิต (Productivity Theory).....	11
(5) ทฤษฎีการต่อรองค่าจ้าง (Bargaining Theory of Wage).....	12
(6) ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจในการซื้อ (Purchasing Power Theory of Wages)	12
(7) ทฤษฎีผู้มีสิทธิได้ส่วนที่เหลือ (Residual Claimant Theory).....	13
(8) ทฤษฎีมูลค่าส่วนเกินและการเอารัดเอาเปรียบแรงงาน (Surplus Value and Exploitation Theory of Wages).....	13
2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน.....	13
2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ.....	14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 ความหมายของค่าจ้าง.....	16
2.2.1 ความหมายของค่าจ้างที่ใช้ในประเทศไทยก่อนการจัดตั้งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541.....	16
2.2.2 ความหมายของค่าจ้างที่ใช้ในประเทศไทย หลังการจัดตั้งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541.....	19
2.3 ความหมายของเงินอื่นที่ไม่เรียกว่าเป็นค่าจ้าง.....	21
2.4 คำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทยที่วินิจฉัยเกี่ยวกับเงินที่เรียกว่าเป็นค่าจ้าง และเงินที่ไม่เรียกว่าเป็นค่าจ้าง.....	22
2.4.1 คำพิพากษาศาลฎีกาสำคัญที่วินิจฉัยเงินที่เรียกว่าเป็นค่าจ้าง.....	22
2.4.2 คำพิพากษาศาลฎีกาสำคัญที่วินิจฉัยเงินที่ไม่เรียกว่าเป็นค่าจ้าง.....	24
2.5 ประวัติแนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงาน.....	27
2.5.1 ประวัติแนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานของต่างประเทศ.....	34
(1) แนวความคิดในยุคโรมัน.....	28
(2) แนวความคิดในยุคกลาง.....	29
(3) แนวความคิดในยุคการปฏิวัติฝรั่งเศส.....	29
2.5.2 ประวัติแนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานของประเทศไทย.....	30
(1) แนวความคิดในช่วงก่อนการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ บรรพ 3.....	30
(2) แนวความคิดในช่วงเมื่อมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ บรรพ 3.....	31
2.6 สัญญาจ้างแรงงานของต่างประเทศ.....	32
2.6.1 ลักษณะสำคัญของสัญญาจ้างแรงงานของระบบซีวิลลอว์ (Civil Law).....	32
(1) ค่าจ้าง.....	32
(2) ลักษณะของงาน.....	33
(3) อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาของนายจ้าง (Control).....	34
2.6.2 ลักษณะสำคัญของสัญญาจ้างแรงงานของระบบคอมมอนลอว์ (Common Law).....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
(1) อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาของนายจ้าง (Control Test).....	34
(2) ลักษณะการทำงานร่วมกันในองค์กร (Integration of Organization Test).....	35
(3) ข้อเท็จจริงอื่นๆ ทั้งหมดที่แสดงว่าเป็นสัญญาจ้างแรงงาน (Multiples Test).....	35
2.7 สัญญาจ้างแรงงานของประเทศไทย.....	36
2.7.1 การเกิดของสัญญา.....	36
2.7.2 บุคคลผู้ผูกพันตามสัญญา.....	36
2.7.3 ขอบเขตของสัญญา.....	37
2.7.4 ความบกพร่องของการแสดงเจตนา.....	37
2.7.5 ลักษณะเฉพาะของสัญญาจ้างแรงงาน.....	38
2.7.6 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา.....	39
2.7.7 การโอนความสัมพันธ์ตามสัญญา.....	43
2.7.8 ความสิ้นสุดของสัญญา.....	43
2.7.9 ความสัมพันธ์ภายหลังสัญญาสิ้นสุด.....	44
3. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างของต่างประเทศและประเทศไทย.....	46
3.1 มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างของต่างประเทศ.....	46
3.1.1 ประเทศเกาหลีใต้.....	46
(1) การจ่ายค่าจ้างโดยเสมอภาค.....	46
(2) รูปแบบของค่าจ้าง.....	47
(3) การจ่ายค่าจ้างให้โดยตรง.....	47
(4) การจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวน.....	48
(5) ระยะเวลาในการจ่ายค่าจ้าง.....	49
(6) การจ่ายค่าจ้างในธุรกิจรับเหมาช่วง.....	49
(7) การจ่ายค่าจ้างในกรณีลูกจ้างมีเหตุฉุกเฉิน.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
(8) การจ่ายค่าจ้างสำหรับธุรกิจที่หยุดกิจการชั่วคราว.....	51
(9) บัญชีแยกแยกเงินสวัสดิการที่นายจ้างจ่ายออกจากเงินค่าจ้าง อย่างชัดเจน.....	52
(10) การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ.....	52
(11) อายุความเกี่ยวกับค่าจ้าง.....	53
3.1.2 ประเทศญี่ปุ่น.....	54
(1) การจ่ายค่าจ้างโดยเสมอภาค.....	54
(2) รูปแบบของค่าจ้าง.....	54
(3) การจ่ายค่าจ้างให้โดยตรง.....	55
(4) การจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวน.....	55
(5) ระยะเวลาในการจ่ายค่าจ้าง.....	56
(6) การจ่ายค่าจ้างในกรณีลูกจ้างมีเหตุฉุกเฉิน.....	56
(7) เงินช่วยเหลือสำหรับธุรกิจที่หยุดกิจการชั่วคราว.....	57
(8) การคุ้มครองลูกจ้างในกรณีการจ่ายค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณ เป็นหน่วย.....	57
(9) การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ.....	58
(10) อายุความเกี่ยวกับค่าจ้าง.....	59
3.1.3 ประเทศฟิลิปปินส์.....	59
(1) การจ่ายค่าจ้างโดยเสมอภาค.....	59
(2) รูปแบบของค่าจ้าง.....	59
(3) การจ่ายค่าจ้างให้โดยตรง.....	60
(4) การจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวน.....	60
(5) ระยะเวลาในการจ่ายค่าจ้าง.....	61
(6) การจ่ายค่าจ้างในกรณีหยุดกิจการ.....	61
(7) การจ่ายค่าจ้างในธุรกิจรับเหมา หรือรับเหมาช่วง.....	62
(8) การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ.....	62
(9) อายุความเกี่ยวกับค่าจ้าง.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 การคุ้มครองลูกจ้างในกรณีการจ่ายค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็น หน่วยหรือโดยคำนวณจากผลงานที่ลูกจ้างทำได้.....	93
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุป.....	95
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก.....	106
ตารางสรุปมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างตาม กฎหมายไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	107
ภาคผนวก ข.....	114
1) ประกาศกฎกระทรวงแรงงาน เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายชั่วโมง.....	115
พร้อมคำชี้แจง.....	116
2) ประกาศกฎกระทรวงแรงงาน เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 5).....	118
พร้อมคำชี้แจง.....	120
3) กฎกระทรวง เรื่อง กำหนดอัตราขั้นต่ำที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานได้ พ.ศ. 2547 พร้อมคำชี้แจง.....	123
ภาคผนวก ค.....	126
1) Labor Standard Act of Korea.....	127
2) Labour Standard Law of Japan.....	131
3) The Labor Code of the Philippines.....	137
4) Malaysia Employment Act.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	150